

Eskilstuna kommun
eskilstuna.kommun@eskilstuna.se

Rektorn vid Skogsängsskolan
jannice.kloibhofer@eskilstuna.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Skogsängsskolan
i Eskilstuna kommun

Tillsyn i Skogsängsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Eskilstuna kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Skogsängsskolan besöktes av Skolinspektionen den 10 och 11 oktober 2013.

Fakta om skolan

Skogsängsskolan omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1–5 samt fritidshem. I förskoleklassen finns 51 elever, i årskurserna 1–5 finns 175 elever och i fritidshemmet är 140 elever inskrivna. Skogsängsskolan leds av en rektor och skolenheten är organiserad i två arbetslag, ett arbetslag för förskoleklass och årskurserna 1–2 samt fritidshem och ett arbetslag för årskurserna 3–5. I arbetslagen ingår specialpedagogerna och varje arbetslag leds av en arbetslagsledare.

Skolenhetens sammanställningar av måluppfyllelsen för årskurs 3 visar att år 2012 nådde mellan 56 och 91 procent av eleverna kunskapskraven i de olika ämnena. Lägst var resultaten i matematik 56 procent och högst var resultaten i de natur- och samhällsorienterande ämnena där cirka 90 procent av eleverna nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper för årskurs 3.

Skogsängsskolans resultat på de nationella ämnesproven år 2012 i ämnena matematik och svenska i årskurs 3 är lägre än totalt i riket utom i högläsning och den muntliga delen av ämnesprovet i svenska.

Kommunens fritidshem inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i särskilda beslut.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Skogsängsskolan visar att rektorn tar det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Lärarna arbetar aktivt för att ta reda på elevernas intresse och behov i planeringen av undervisning i förhållande till kursplanernas centrala innehåll och kunskapskrav. Vidare har skolenheten en god uppföljning av kunskapsresultaten på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och tydliga rutiner för att fånga upp, utreda och ge särskilt stöd till de elever som är i behov av det.

Skolenheten har under de senaste läsåren vidtagit åtgärder för att skapa studiero och en god miljö för lärande. Skolenheten behöver dock i högre grad systematisera arbetet med att tillförsäkra en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolenheten behöver anordna modersmålsstöd till elever med ett annat modersmål än svenska i förskoleklassen. Samtliga elever behöver få rikliga tillfällen att använda både sitt andraspråk och sitt modersmål för att bevara sin flerspråkighet och kulturella identitet. Vidare måste huvudmannen och rektorn se till att eleverna på skolenheten har tillgång till ett skolbibliotek som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning och anpassas till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 5 februari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Eskilstuna kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Huvudmannen och rektorn måste säkerställa att eleverna har tillgång till skolbibliotek.

Motivering

Skollagen fastslår att eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek. Vidare framgår av Bibliotekslagen att biblioteket ska omfatta böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknologi och andra medier och anpassas till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Regeringen har i propositionen 2009/10:165 beskrivit att "med skolbibliotek brukar vanligtvis avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande". I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syfte att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Skogsängskolan har tidigare haft tillgång till ett stadsdelsbibliotek som användes som en del av skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Stadsdelsbiblioteket har lagts ner och inte ersatts av ett skolbibliotek. Boklådor lånade från stadsbiblioteket och enstaka besök på stadsbiblioteket kan inte kompensera bristen av ett bibliotek på skolan.

Sammantaget måste huvudmannen och rektorn se till att eleverna har tillgång till ett skolbibliotek på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolmiljön präglas inte i tillräcklig omfattning av trygghet och studiero.

Motivering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolenheten arbetar med en gemensam värdegrund och ordningsregler. Eleverna är trygga med sina lärare och de flesta eleverna är trygga i undervisningsmiljön, men det är inte alltid studiero på lektionerna. Skolenhetens egna enkätundersökningar visar att det är stor skillnad mellan elevernas i årskurs 2 och årskurs 5 upplevelser av trygghet och trivsel. Skolinspektionen enkät styrker bilden att eleverna i årskurs 5 upplever brist på studiero. Enkätresultaten är från vårterminen 2013 men tillsynsbesöket bekräftar att elevens upplevelser av brist på studiero finns kvar.

Skolenheten har under de senaste läsåren vidtagit åtgärder för att skapa studiero och en god miljö för lärande. Det förebyggande arbetet och de vidtagna åtgärderna följs dock inte upp i syfte att dra lärdomar av erfarenheterna. Skolenheten har således inte utvecklat ett tillräckligt systematiskt arbete i arbetet med att tillförsäkra en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Sammantaget behöver rektorn se till att mera systematiskt planera och följa upp skolenhetens insatser för att skapa en god miljö för lärande och utveckling.

Författning

5 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Skolan ska ge modersmålsstöd i förskoleklassen i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska verksamheten i förskoleklassen medverka till att elever med annat modersmål får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. För att främja elevernas lärande och kunskapsutveckling ska undervisningen, enligt läroplanen, ta sin utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper samt läroplanens övergripande mål.

Skolans ansvar för att medverka till elevernas språkutveckling har stärkts i och med 2010 års skollag. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/165) framgår att moders-

målsstöd i förskoleklass i första hand är en pedagogisk fråga för förskoleklassen. I likhet med förskolan ska förskoleklassen medverka till att stödja barns språkutveckling och särskilt uppmärksamma flerspråkiga barns förutsättningar. På samma sätt som barn i förskolan lär sig elever i förskoleklass i olika aktiviteter, i lek och i skapande verksamhet. Det framgår bland annat att i varje förskoleklass där det finns elever med annat modersmål ska aktiviteter, arbetssätt, miljö och material anpassas till elevernas behov.

Flera av eleverna i Skogsängskolans förskoleklass har ett annat modersmål än svenska. Verksamheten i förskoleklassen är svenskspråkig med svensktalande personal. De elever som har ett annat modersmål än svenska har undervisning i sitt modersmål med en modersmåls lärare. Modersmålsundervisningen är ett frivilligt ämne med en kursplan som inte gäller för förskoleklassens elever. Rektorn har inte uppmärksammat förskoleklassens uppdrag att anordna modersmålsstöd så att samtliga elever får rikliga tillfällen att använda både sitt andraspråk och sitt modersmål i meningsfulla sammanhang för att utveckla sina språk. Även barn som utvecklat det svenska språket behöver modersmålsstöd för att vidmakthålla flerspråkighet och sin kulturella identitet.

Sammantaget måste rektorn se till att elevens möjligheter att utveckla sitt modersmål tillgodoses såsom avses med modersmålsstöd enligt författningarna.

Författning

9 kap. 10 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Helena Boëthius och undervisningsråd Ewa Hallberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Christina Lindh
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.